

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра гігієни та медичної екології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ

01 вересня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ГОСПІТАЛЬНА ГІГІЄНА ТА ПРОФІЛАКТИКА ЗАХВОРЮВАНЬ В ЗАКЛАДАХ
ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 222 «Медицина»

Освітньо-професійна програма: Медицина

2023

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 8 від 29 червня 2023 року).

Розробники:
Професор Бабієнко В.В.
Ст.вик. Шейх Алі Д.Х.
Доцент Коболєв Є.В.
Доцент Ганикіна С.О.
Ст.вик. Шанигін А.В.
Ст.вик. Ватан М.М.
Асистент Рожнова А.М.

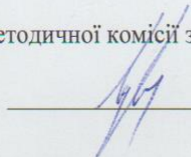
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри гігієни та медичної екології
Протокол №1 від «30» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри Володимир БАБІЄНКО

Погоджено із гарантом ОПП Валерія МАРЧЕРЕДА

Схвалено предметною цикловою методичною комісією з медико-біологічних дисципліни
ОНМедУ
Протокол № 01 від «29» 08 2023р.

Голова предметної циклової методичної комісії з медико-біологічних дисциплін ОНМедУ

 Леонід ГОДЛЕВСЬКИЙ

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість:	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	<i>Денна форма навчання</i> <i>Вибіркова дисципліна</i>
Кредитів:3	Спеціальність 222 «Медицина»	<i>Рік підготовки: 6</i>
Годин: 90		<i>Семестр XII</i> <i>Лекції (0 год.)</i>
Змістових модулів: 3	Рівень вищої освіти другий (магістерський)	<i>Семінарські (30 год.)</i>
		<i>Практичні (0 год.)</i>
		<i>Лабораторні (0 год.)</i>
		<i>Самостійна робота (60 год.)</i>
		<i>у т.ч. індивідуальні завдання (0 год.)</i> <i>Форма підсумкового контролю – залік</i>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програмні результати навчання.

Мета: Ознайомити здобувачів вищої освіти з гігієнічним регламентуванням проектування, будівництва та санітарно-технічного обладнання лікарняних комплексів і їх внутрішнього планування, забезпеченням оптимальних параметрів мікроклімату, повітряного середовища та освітлення, профілактикою внутрішньо лікарняних інфекцій.

Завдання:

1. Вивчити особливості планування та забудови ділянки, облаштуванням та внутрішнє плануванням ЛПЗ
2. Засвоїти перелік заходів щодо поліпшення гігієнічних умов в лікарні та поліклініці
3. Навчитися зводити до мінімуму ризику виникнення госпітальної інфекції
4. Оволодіти методиками санітарного нагляду та гігієнічними вимогами до експлуатації лікувально-профілактичних закладів

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

Загальних (ЗК):

- ЗК1 - Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2 - Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК3 - Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК4 - Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК5 - Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК6 - Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК7 - Здатність працювати в команді.
- ЗК8 - Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК9 - Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК10 - Здатність спілкуватись іноземною мовою.
- ЗК11 - Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК12 - Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
- ЗК13 - Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК14 - Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Спеціальних (СК):

СК2 – Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.

СК 13 - Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.

СК14- Здатність до планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1 Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН2 Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.

ПРН3 Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.

ПРН19 Планувати та втілювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів, щодо виникнення та розповсюдження захворювань серед населення.

ПРН20 Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної профілактики інфекційних захворювань.

ПРН21 Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН23 Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я людини для оцінки стану захворюваності населення.

ПРН24 Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

ПРН25 Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати: аспекти безпечного лікарняного середовища, а також запобігання та зниження рівня ризику, числа нещасних випадків, захворюваності і масштабів шкоди в ЗОЗ

Вміти:

- Аналізувати: гігієнічні умови та шкідливі фактори, що впливають на ефективність лікування хворих та здоров'я медичних працівників.
- Пояснювати: основні гігієнічні вимоги до планування, обладнання, режиму, експлуатації лікувальних, діагностичних, допоміжних та побутових підрозділів лікарняного середовища.
- Класифікувати: шкідливі та небезпечні фактори різних підрозділів ЗОЗ.
- Трактувати: законодавчі та організаційні заходи забезпечення оптимального режиму, гігієнічних умов для хворих та охорони праці медичних працівників.
- Проаналізувати: гігієнічні нормативи мікроклімату, повітряного середовища, вентиляції, природного та штучного освітлення різних підрозділів лікарняного закладу, їх значення щодо ефективності лікування хворих і умов праці медичного персоналу.
- Скласти: санітарне обстеження та визначати об'єктивні показники гігієнічного стану різних підрозділів ЗОЗ.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.
ГОСПІТАЛЬНА ГІГІЄНА ТА ПРОФІЛАКТИКА ЗАХВОРЮВАНЬ В ЗАКЛАДАХ
ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

- Тема 1. Лікарняне середовище і його складові. Основи безпеки персоналу та пацієнтів.
Тема 2 .Методологія управління системою охорони здоров'я: ідентифікація, оцінка та керування ризиків.
Тема 3.Особливості перебування пацієнтів і умови праці персоналу в основних відділеннях ЗОЗ.
Тема 4.Методика фізіолого-гігієнічної оцінки професії лікаря.
Тема 5 Ергономічні вимоги до робочого місця медичного персоналу.
Тема 6.Методи виявлення хронічної втоми і професійного вигорення медичних працівників.
Тема 7 Шляхи збереження працездатності.
Тема 8.Методика розробки раціональних режимів праці та відпочинку.
Тема 9. Методи оцінки здоров'я здорової людини.
Тема 10. Завдання і методи здійснення інфекційного контролю як складової безпеки лікарняного середовища.
Тема 11. Заходи та засоби з запобігання зараженню персоналу та пацієнтів найрозповсюдженішими інфекційними хворобами.
Тема 12. Правила поводження з медичними відходами в ЗОЗ.
Тема 13. Профілактика шкідливої та небезпечної дії факторів лікарняного середовища на організм пацієнтів і медичних працівників.
Тема 14 Профілактика професійних захворювань у працівників галузі діагностичної медицини.
Тема 15 Залікове заняття

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		лекції	семінари	практичні	лабораторні
Змістовий модуль 1. ГОСПІТАЛЬНА ГІГІЄНА ТА ПРОФІЛАКТИКА ЗАХВОРЮВАНЬ В ЗАКЛАДАХ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я					
Тема 1. Лікарняне середовище і його складові. Основи безпеки персоналу та пацієнтів.	6		2		4
Тема 2 .Методологія управління системою охорони здоров'я: ідентифікація, оцінка та керування ризиків.	6		2		4
Тема 3.Особливості перебування пацієнтів і умови праці персоналу в основних відділеннях ЗОЗ.	6		2		4
Тема 4.Методика фізіолого-гігієнічної оцінки професії лікаря.	6		2		4

Тема 5 Ергономічні вимоги до робочого місця медичного персоналу.	6		2			4
Тема 6.Методи виявлення хронічної втоми і професіного вигорення медичних працівників.	6		2			4
Тема 7 Шляхи збереження працездатності.	6		2			4
Тема 8.Методика розробки раціональних режимів праці та відпочинку.	6		2			4
Тема 9. Методи оцінки здоров'я здорової людини.	6		2			4
Тема 10. Завдання і методи здійснення інфекційного контролю як складової безпеки лікарняного середовища.	6		2			4
Тема 11. Заходи та засоби з запобігання зараженню персоналу та пацієнтів найрозповсюдженішими інфекційними хворобами.	6		2			4
Тема 12. Правила поводження з медичними відходами в ЗОЗ.	6		2			4
Тема 13. Профілактика шкідливої та небезпечної дії факторів лікарняного середовища на організм пацієнтів і медичних працівників.	6		2			4
Тема 14 Профілактика професійних захворювань у працівників галузі діагностичної медицини.	6		2			4
Тема 15 Залікове заняття	6		2			4
<i>Індивідуальні завдання</i>						
Разом	90		30			60

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1 Теми лекційних занять

не передбачені.

5.2. Теми практичних занять

не передбачені.

5.3. Теми семінарських занять

№ п/п	Тема	К-сть годин
1	Лікарняне середовище і його складові. Основи безпеки персоналу та пацієнтів.	2
2	Методологія управління системою охорони здоров'я: ідентифікація, оцінка та керування ризиків.	2
3	Особливості перебування пацієнтів і умови праці персоналу в основних відділеннях ЗОЗ.	2
4	Методика фізіолого-гігієнічної оцінки професії лікаря.	2
5	Ергономічні вимоги до робочого місця медичного персоналу.	2
6	Методи виявлення хронічної втоми і професійного вигорення медичних працівників.	2
7	Шляхи збереження працездатності.	2
8	Методика розробки раціональних режимів праці та відпочинку.	2
9	Методи оцінки здоров'я здорової людини.	2
10	Завдання і методи здійснення інфекційного контролю як складової безпеки лікарняного середовища.	2
11	Заходи та засоби з запобігання зараженню персоналу та пацієнтів найрозповсюдженішими інфекційними хворобами.	2
12	Правила поводження з медичними відходами в ЗОЗ.	2
13	Профілактика шкідливої та небезпечної дії факторів лікарняного середовища на організм пацієнтів і медичних працівників.	2
14	Профілактика професійних захворювань у працівників галузі діагностичної медицини.	2
15	Залікове заняття	2
Разом		30

5.4. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

№	Назва теми / види завдань	Кіл-ть годин
1.	Тема 1. Підготовка до практичних занять 1	4
2.	Тема 2. Підготовка до практичних занять 2	4
3.	Тема 3. Підготовка до практичних занять 3	4
4.	Тема 4. Підготовка до практичних занять 4	4
5.	Тема 5. Підготовка до практичних занять 5	4
6.	Тема 6. Підготовка до практичних занять 6	4
7.	Тема 7. Підготовка до практичних занять 7	4
8.	Тема 8. Підготовка до практичних занять 8	4
9.	Тема 9. Підготовка до практичних занять 9	4
10.	Тема 10. Підготовка до практичних занять 10	4
11.	Тема 11. Підготовка до практичних занять 11	4
12.	Тема 12. Підготовка до практичних занять 12	4
13.	Тема 13. Підготовка до практичних занять 13	4
14.	Тема 14. Підготовка до практичних занять 14	4
15.	Тема 15. Підготовка до залікового заняття 15	4
	Разом	60

7. Методи навчання

Практичні заняття: бесіда, вирішення ситуаційних задач, відпрацювання навичок, заповнення протоколів за темою занять, виконання лабораторних досліджень.

Самостійна робота: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами.

8. Форми контролю та методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль: усне опитування, оцінювання виконання практичних навичок, оцінювання виконання роботи з приладами, розв'язання ситуаційних завдань, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: залік.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

- Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
 - методи: опитування, вирішення ситуаційної задачі
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
- Оцінка практичних навичок з теми заняття:
 - методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
«5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної задачі, впевнено демонструє практичні навички, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної задачі, демонструє практичні навички з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної задачі, демонструє практичні навички з суттєвими помилками.
«2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної задачі, не демонструє практичні навички.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав та захистив індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Залік здійснюється: на останньому занятті до початку екзаменаційної сесії - при стрічковій системі навчання, на останньому занятті – при цикловій системі навчання. Оцінка за залік є середньоарифметичною за всіма складовими за традиційною чотирибальною шкалою і має величину, яка округлюється за методом статистики з двома десятковими знаками після коми.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Отриманий середній бал за навчальну дисципліну для здобувачів, які успішно опанували робочу програму навчальної дисципліни, конвертується з традиційної чотирибальної шкали у бали за 200-бальною шкалою, як наведено у таблиці:

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну шкалу

Традиційна чотирибальна шкала	Багатобальна 200-бальна шкала
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння освітньої компоненти. Конвертація традиційної оцінки (середній бал за навчальну дисципліну) в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету.

Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, досягнення здобувачів оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS. Подальше ранжування за рейтинговою шкалою ECTS дозволяє оцінити досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів.

Шкала ECTS є відносно-порівняльною рейтинговою, яка встановлює належність здобувача до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність). Оцінка «А» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а

оцінка «В» – оцінці «добре» тощо. При конвертації з багатобальної шкали межі оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» за шкалою ECTS не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою. Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються. Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий контроль. Оцінка «F» виставляється здобувачам, які відвідали усі заняття з дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового контролю.

Здобувачі, які навчаються на одному курсі (однієї спеціальності), на підставі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус
- Методичні розробки до практичних занять
- Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти
- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні завдання

11. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Профілактика госпіталізму, зокрема і особливо – інфекційного;
2. Гігієнічна експертиза проектів будівництва, реконструкції, модернізації закладів охорони здоров'я, нового обладнання, приладів, засобів захисту, методів та методик лікування, діагностики та профілактики, інвентарю тощо;
3. Участь у ліцензуванні медичних організацій за критерієм їхнього санітарно-епідеміологічного благополуччя;
4. Створення комфортних (що відповідають гігієнічним регламентам) гігієнічних та психологічних умов для пацієнтів та персоналу у ЛПЗ;
5. Контроль над організацією лікувального, дієтичного, лікувально-профілактичного харчування разом із дієтологічною службою;
6. Забезпечення оптимальних гігієнічних умов праці та відпочинку персоналу;
7. Організація гігієнічного супроводу медичного обслуговування населення лікувально-профілактичних організаціях різних типів;
8. Підготовка та підвищення кваліфікації персоналу в галузі лікарняної гігієни;
9. Гігієнічне виховання та освіти населення (потенційних пацієнтів) та пацієнтів ЛПЗ.
10. Перерахуйте основні аргументи необхідності гігієнічних знань у діяльності фахівця лікувального профілю.
11. Поясніть, у чому полягає деонтологічний зміст застосування принципів профілактики

у діяльності спеціаліста лікувального профілю.

12. Яке значення мають знання основ профілактичної медицини у реалізації діагностичних та лікувальних заходів?
13. Яке значення мають знання основ профілактичної медицини збереження здоров'я персоналу ЛПЗ?
14. Дайте визначення лікарняної (шпитальної) гігієни та прокоментуйте їх.
15. Яка мета лікарняної гігієни?
16. Які основні завдання вирішує лікарняна гігієна?
17. Назвіть основні проблеми лікарняної гігієни у сучасних умовах.
18. Дайте аргументування обґрунтування необхідності надання лікарняної гігієни самостійного поділу гігієни.
19. Інструктивно-методична документація, що відображає питання дезінфекції в ЛПЗ. Дезінфекція високого ризику.
20. «Сучасні дезінфікуючі засоби, що використовуються в ЛПЗ».
21. «Санітарно-епідемічний режим та нормативні документи, що відображають питання дезінфекції ЛПЗ».
- 22 «Пристрій, організація роботи, документація ЦЗГ».
24. «Нові технології у профілактиці ВЛІ».
23. Стерилізація, передстерилізаційна очищення. Влаштування ЦСО.
24. Методи засобу, режими стерилізації. Укладання стерилізаційних коробок, правила роботи з ними. Види стерилізаційних коробок, пакувального матеріалу. Терміни стерильності.
25. Безпека медичного персоналу. Події персоналу в аварійній ситуації.
26. Профілактика внутрішньолікарняних інфекцій серед медичного персоналу при інвазивних процедурах. Дії при загрозі інфікування. Правила безпеки на робочому місці.
27. Особливості роботи медичного персоналу з ВІЛ-інфікованими та хворими на СНІД.
28. ВІЛ-інфекція: визначення, етіологія, епідеміологія, епідемічна ситуація в Україні та світі, методи профілактики.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Пропедевтика гігієни; підручник: у 2 т. Т1/ В.В. Бабієнко, А.В. Мокієнко – Одеса: Прес-курер, 2022. 400с.
2. Пропедевтика гігієни; підручник: у 2 т. Т2/ В.В. Бабієнко, А.В. Мокієнко – Одеса: Прес-курер, 2022. 400с.
3. Гігієна води та водопостачання населених місць: навчальний посібник/ Бабієнко В.В, Мокієнко А.В. – Одеса: Прес-курер, 2021, 327 с.

Додаткова:

1. Фармацевтична гігієна.: навчальний посібник/ В.В. Бабієнко, А.В. Мокієнко, О.А. Грузевський – Одеса: Прес-курер, 2022. 324 с.
2. «Гігієна у практиці лікаря стоматолога»; навчально-методичний посібник/ Бабієнко В.В, Мокієнко А.В, Коболев Є.В./ Одеса: Прес-курер. 2022р. 180 с.

13. Електронні інформаційні ресурси

1. <http://moz.gov.ua> – Міністерство охорони здоров'я України

2. www.ama-assn.org – Американська медична асоціація / AmericanMedicalAssociation
3. www.who.int – Всесвітня організація охорони здоров'я
4. www.dec.gov.ua/mtd/home/ - Державний експертний центр МОЗ України
5. <http://bma.org.uk> – Британська медична асоціація
6. www.gmc-uk.org - General Medical Council (GMC)
7. www.bundesaerztekammer.de – Німецька медична асоціація